

Status på aktiviteter under løft af ældreområdet

Hverdagstræning

Ældres Netværk

Den sociale dimension i hjemmeplejen

Indhold	
Hverdagstræning i eget hjem	4
Opfylder et dokumenteret behov	4
Tæt samarbejde øger borgerens motivation for rehabiliteringsforløbet	4
På forkant med ny lovgivning	4
Eksempler fra Hverdagstræning	5
Ældres Netværk	7
Måltid med plejer i eget hjem giver appetit på mere	7
Cafearrangementer styrker fællesskaber i nærområderne	7
Cykling uden alder er mere end gode oplevelser på cykelstierne	8
Aktivitetsoverblikket skaber nemmere adgang til fællesskabet	9
Fællesskabsdag skaber fælles løsninger	9
Det styrkede samspil på tværs giver større værdi for de ældre	10
Særlig indsats styrker social dimension i plejen	11
Mulighed for at skabe den nødvendige kontakt	11
Bedre tid til nærvær og særlige behov	12
Bedre koordineret indsats og faglig sparring	13
Eksempler på den særlige indsats	14
Vi gør lokalpolitiske mål til virkelighed	15

Ishøj Kommune fik i 2014 midler fra ældremilliarden til løft af ældreområdet. På baggrund af disse midler er der igangsat tre nye initiativer på ældreområdet. Budgettet fra 2016 er lagt ind i bloktilskuddene og budgettet for ældreområdet. På baggrund af nærværende status forslås det, at de tre nye initiativer gøres permanente:

- **Hverdagstræning i eget hjem gennem hverdagstræning i eget hjem er der indtil nu omkring 100 ældre borgere med funktionsfald blevet mere selvhjulpne og har fået mere livskvalitet i hverdagen.** Indførelse af hverdagstræning i eget hjem har betydet, at vi nu kan målrette træningen, så den tager udgangspunkt i den enkeltes borgers hverdag og de aktiviteter, som er vigtige for borgernes livskvalitet og selvstændighed i dagligdagen. Hverdagstræningen har været i gang siden marts 2014 og det står klart, at træning i eget hjem optimerer mulighederne for, at ældre borgere med funktionsfald bedre kan klare sig selv i hverdagen, og generelt er med til at nedsætte behovet for hjemmehjælp. Overordnet oplever vi, at hverdagstræningen bidrager til, at vi
 - opfylder et dokumenteret behov
 - opnår bedre samarbejde på tværs
 - er på forkant med lovgivningen

Det forslås, at Hverdagstræningen gøres permanent med afsatte budget på 441.335 kr.¹.

- **Omkring 300 personer har indtil nu været involveret af aktiviteter under Ældres Netværk, som er blevet den samlede titel på det lokale partnerskab, hvor forskellige lokale kræfter går sammen på kryds og tværs for at forebygge og bryde de stigende problemer omkring ensomhed blandt vores ældre i Ishøj.** Ældres Netværk er opstået gennem indsatsen, der er målrettet ældre borgere, der oplever ufrivilligt ensomhed og/eller er småtspisende. Ældres Netværk har været i gang siden maj 2014 og det står klart, at de fælleskabende aktiviteter er med til at forbygge og løse problemerne omkring ensomhed og puste mere livskvalitet ind i mange ældres hverdag. Det er også blevet tydeligt, at cafearrangementer ikke alene løser ensomhedsproblemerne blandt ældre i Ishøj. Erfaringerne fra cafeerne har været med til at afdække en lang række behov og fungerer allerede som afsæt for en lang række andre initiativer. Nogle af disse initiativer er allerede virkeliggjorte og andre er i støbeskeen. En gruppe er eksempelvis gået sammen om at finde løsninger på, hvordan vi når ud til alle dem, som oplever stor ensomhed i hverdagen men som vi endnu ikke er i kontakt med gennem de nuværende kanaler. Samspelet mellem de lokale kræfter på tværs af ansatte og frivillige er helt centralt for Ældres Netværk. Den samlede koordinering har gjort det muligt at skabe et tæt og værdifuldt samspil, der har stor værdi for de ældre i Ishøj. Alle aktiviteter under Ældres Netværk er kun muligt fordi så mange forskellige lokale kræfter, ansatte som frivillige bidrager til fællesskabet. Overordnet oplever vi at
 - måltid med assistent fra hjemmeplejen i eget hjem giver appetit på mere
 - cafearrangementer styrker fællesskaber i nærområderne
 - cykling uden Alder giver ældre gode oplevelser på cykelstierne
 - aktivitetsoverblikket skaber nemmere adgang til fællesskabet
 - fællesskabsdag skaber fælles løsninger
 - styrket samspil på tværs af ansatte og frivillige giver større værdi for den ældre

Det forslås at Ældres Netværk gøres permanent med afsatte budget på 1.084.658 kr.

¹ Tallene er fra budgettet for 2015.

- **Gennem en styrkelse af den sociale dimension i plejen har det i 2015 været muligt at hjælpe 13 socialt udsatte og sårbare ældre til et mere værdigt liv.** Gennem den særlige indsats er der blevet bedre mulighed for at tage udgangspunkt i de socialt udsatte og sårbare ældres egne ønsker, behov og vilkår. Den særlige indsats har været i gang et års tid og omfatter ydelser, der ligger udenfor det eksisterende ydelseskatalog, som inddrager allerede eksisterende tilbud eller initiere alternative tilbud/aktiviteter for borgerne. Indledningsvist er der mulighed for at bruge tid på at opbygge en relation til sårbare borgere, og senere i forløbet vil det være muligt at give den hjemmepleje de har brug for, for at få dækket deres basale behov. Det står klart, at styrkelsen af den sociale indsats er en rentabel investering. Det kræver meget tid i starten, men den store gevinst er at borgerne derefter bliver mere selvhjulpne får større funktionsniveau og øget livskvalitet. Dette nedsætter behovet for hjemmepleje på sigt. Overordnede oplever vi det giver:
 - Mulighed for at skabe den nødvendige kontakt
 - Bedre tid til nærvær og særlige behov
 - Bedre koordineret indsats og faglig sparring

Det forslås at den særlige indsats gøres permanent med afsatte budget på 1.288.007 kr.

I dette skriv gennemgås de væsentligste erfaringer og resultater fra de 3 overordnede indsatser:

1. Hverdagstræning i eget hjem
2. Ældres Netværk
3. Særlig indsats der styrker den sociale dimension i plejen

Hverdagstræning i eget hjem

Gennem hverdagstræning i eget hjem er der ind til nu omkring 100 ældre borgere med funktionsfald blevet mere selvhjulpne og har fået mere livskvalitet i hverdagen.

Nedenfor beskrives de væsentligste erfaringer og resultater med hverdagstræningen.

Opfylder et dokumenteret behov

Hverdagstræningen sker i forlængelse af kommunes rehabiliteringsprojekt og arbejde med ny organisering i forhold til BUM-model på hjemmepleje. Disse projekter har netop tydeliggjort behovet for en længerevarende trænende indsats, som er koblet op på borgerens egne hverdagsaktiviteter.

Tæt samarbejde øger borgerens motivation for rehabiliteringsforløbet

Samarbejdet mellem en borger, hjemmeplejens medarbejdere og en ergo- eller fysioterapeut er omdrejningspunktet for hverdagstræningen. Den nye organisering af hjemmeplejens arbejde i forhold til pakkeforløb har desuden bidraget til, at organisationen har været gearret til at håndtere denne nye indsats. Generelt opleves der et bedre samarbejde på tværs.

Oplevelser fra hjemmeplejen:

- den øgede træningsindsats giver borgerne et funktionsløft, der betyder, at de bliver mere selvhjulpne i hverdagen
- målet med træningen hos den enkelte borger er blevet tydeligere
- den visiterede tid passer til de konkrete borgersager

Terapeuterne oplever:

- at hjælperne er meget motiverede for at indgå i hverdagstræningen
- at det tætte samarbejde mellem borger, hjemmepleje og terapeut øger borgerens motivation for rehabiliteringsforløbet
- at hjemmeplejen opnår øgede kompetencer og voksende forståelse for rehabiliterende indsatser som følge af den situerede læring i hverdagstræningen
- At der stort potentiale i at arbejde videre med hverdagstræningen

Borgere og pårørende oplever:

- at medarbejderne i kommunen samarbejder bedre
- positivt med den glidende overgang og overlap mellem træningen på døgn og hjemmeplejen
- godt med tæt samarbejde mellem hverdagstræner, terapeut og hjemmepleje
- godt at have fast hjemmehjælper, hverdagstræner og terapeut i hele forløbet
- bliver holdt fast i et langt sejt træk

Samtidig medfører projektet en positiv afsmittende effekt på samarbejdet omkring borgere, der går til genoptræning i træningscenteret og modtager hjemmepleje.

På forkant med ny lovgivning

Med hverdagstræningen i eget hjem har vi i Ishøj været på forkant med ny lovgivning om rehabiliteringsforløb og hjemmehjælp.

Aftalen udmøntede sig i januar 2015 i en ny § i serviceloven – nemlig § 83a, som bestemmer, at kommunerne skal tilbyde rehabiliteringsforløb i tilfælde, hvor det kan forbedre borgerens funktionsevne og

nedsætte behovet for hjemmehjælp. Rehabiliteringsforløb skal tilbydes på baggrund af en individuel og konkret vurdering, der tager udgangspunkt i modtagerens behov og ressourcer.

Med hverdagstræning i eget hjem opfylder vi hermed denne lovpligtige opgave.

Eksempler fra Hverdagstræning

(Alle navne er opdigtede)

Åse på 82 år har fået en god hverdag på trods 4. hofteoperation

Fra at have mistet motivationen og have det rigtig skidt, så klarer Else sit bad, indkøb og turen over brostene i Lübeck. Hun har med andre ord fået tilfredsheden og livskvaliteten tilbage i hverdagen og nu kan hun bedre klare sig selv.

Åse var sengeliggende i den første tid. Fysioterapeut og plejepersonalet fik hende motiveret til at komme op i kørestol. Her sad Åse og ville ingenting. Hun havde det rigtig skidt og hun så syner. Under opholdet blev hun tilbudt træning af en fysioterapeut fra træningscentret. Han fik hende op og stå og gå. Inden udskrivningen og i en periode efter hun var kommet hjem, deltog Åse på styrkehold i træningscentret.

Der var en glidende overlevering til hjemmeplejen. Hverdagstræneren sikrede i samarbejde med hjemmeplejen, at de ting, der var blevet trænet under opholdet blev implementeret i den daglige pleje. Åse genvandt motivationen og gnisten for at være aktivt deltagende i sin hverdag undervejs i dette forløb i sin egen lejlighed.

Ved udskrivningen var Åses træningsmål, at kunne gå selvstændigt med rollator. Hun går nu trygt ud og handler sine indkøb på egen hånd og på eget initiativ, selvom hun beskriver sig selv som doven af natur. Hun klarer det ved at holde pauser undervejs og at handle mindre portioner ind af gangen. Åses langsigtede mål var at komme til Lübeck. Dette mål nåede hun i sommers. Her klarede hun endda at gå på brosten. Noget som var næsten helt utænkeligt bare få måneder forinden. Denne tur har betydet meget for Åse.

Åse fik ved udskrivelsen hjælp til bad og hårvask af hjemmeplejen. Hun har nu opnået at klare badet selv ved hjælp af hjælpemidler. Det betyder meget for Else, at hun kan klare sin personlige hygiejne selv, frem for at skulle være afhængig af hjælp til dette. Hun klarer også bad og omklædning selv, når hun går til bassintræning. For nyligt opnåede hun sit andet mål, nemlig at komme ud på det dybe vand i svømmehallen og bare svømme uden at kunne nå bunden.

Hjemmepleje og hverdagstræner har motiveret undervejs. Åse er gået fra at sidde og se syner og være uden gnist til at mestre sin tilværelse på en måde, som hun selv er tilfreds med.

Inger har fået gnisten og livsglæden tilbage på trods af sin sclerose

Inger har sclerose og var i flere år uden motivation og meget passiv. Hun havde eksempelvis svært ved at synke og tale.

Hverdagstræner startede hos Inger og gav hende mundstimulation samt oplærte den faste hjælper i dette, således at stimuleringen blev udført hver eneste dag. Det var en klar fordel og forudsætning for positivt resultat, at der var fast hjælper tilknyttet Inger. Hverdagstræner superviserede hjælperne ved behov.

Inger er blomstret vældig op og hun er i dag fuld af initiativer og glæde over livet.

Ruth står igen på egne ben efter blodprop i hjernen

Ruth kom på døgnophold pga. halvsides lammelse som følge af blodprop i hjernen. Hun fik i starten hjælp af 2 personer ved forflytninger. Under døgnopholdet blev Ruth trænet af en fysioterapeut.

Hverdagstræningen blev videreført efter udskrivelsen i et samarbejde mellem hjemmepleje og hverdagstræner. I starten blev Ruth liftet med loftslift. Men gennem det tætte samarbejde mellem hverdagstræner og hjemmepleje har Ruth nu opnået at kunne forflyttes og samtidig bruge sine ressourcer via et mere aktivt hjælpemiddel. Nu er der kun behov for hjælp af 1 person ved forflytningerne.

Ruth havde et stort ønske om at kunne komme til at gå igen. Dette ønske var og er ikke realistisk. I stedet fik Ruth via hverdagstræningen mulighed for at kunne bruge benene i forhold til at stå. Hendes mål blev delvist opfyldt og hun er meget glad og tilfreds med dette.

Igen er der tale om, at et langt sejt træk og et tæt samarbejde mellem hverdagstræner og hjemmepleje, har gjort en stor forskel for borgeren.

Ældres Netværk

Omkring 300 personer har indtil nu været involveret i aktiviteter under Ældres Netværk, som er blevet den samlede titel på det lokale partnerskab, hvor forskellige lokale kræfter sammen på kryds og tværs arbejder for at forebygge og bryde de stigende problemer omkring ensomhed blandt vores ældre i Ishøj.

Nedenfor beskrives de væsentligste erfaringer og resultater med Ældres Netværk.

Måltid med plejer i eget hjem giver appetit på mere

De borgere, der tilbydes et pædagogisk måltid i eget hjem får mere appetit på andre sider af livet, fx i forhold til at komme mere ud og acceptere ydelser/støtte i forhold til mere kvalificeret personlig pleje.

Cafearrangementer styrker fællesskaber i nærområderne

18 frivillige sørger hver uge for, at omkring 150 faste cafegæster får en god oplevelse over et dejligt måltid mad i godt selskab med andre i nærområdet.

Siden maj 2014 er der startet cafeer op under Ældres Netværk i Vejleåparken, Åparken og Tranegården. Her kan ældre beboere hver uge mødes over en bid mad eller kop kaffe, mens de lærer andre fra det lokale nærområde bedre at kende. Samlet set er der omkring 150 - 200 cafegæster, der kommer regelmæssigt i cafeerne. Herudover er der mange, der kigger forbi en gang imellem. Den fjerde cafe er på vej i strandområdet.

Det er blevet meget tydeligt, at cafe arrangementerne styrker fællesskabet i nærområdet. Den geografiske nærhed gør det ganske enkelt nemmere at mødes i dagligdagen udenfor cafe arrangementerne. Samtidig er der opstået en stor hjælpsomhed blandt deltagerne. Nu kender de hinanden bedre, og så er det nemmere at spørge naboen, når der er behov for hjælp. Det er også en generel oplevelse, at flere mødes på fællesarealerne, og det er blevet nemmere at hilse på hinanden efter, at cafeerne er kommet.

Desuden er andre aktiviteter fra Ældres Netværk udsprunget af cafeerne, hvor det helt overordnede er blevet tydeligt at:

Nye venskaber opstår over en bid mad: Flere af deltagerne er begyndt at opbygge nye venskaber. De kontakter hinanden udenfor cafearrangementerne, hvor de også mødes for at spise og hygge sig sammen. De går ture sammen, tager i Tivoli sammen og hjælper hinanden med forskellige praktiske gøremål. Der er efterhånden et stort engagement blandt deltagerne, som også selv er med til at sætte dagsordenen for, hvad der skal ske til cafe arrangementerne. Det er dermed blevet tydeligt, hvilken positiv forskel cafearrangementerne gør for dem der deltager.

Hjemmeplejen har en vigtig rolle

Flere deltagere i cafeerne kommer kun af sted, fordi de har mulighed for at følges med deres hjemmehjælp, som de kender og har tillid til. Nogle har behov for sin hjælper i en længere periode indtil de har lært andre fra cafeen bedre at kende. Andre har kun brug for deres hjemmehjælp en enkelt gang. Der er også flere der har brug for hjælp inden cafebesøg, det kan være hjælp til at få rent tøj på eller hjælp til at blive mindet om på at det er cafe dag.

Deltagerne får appetit på flere aktiviteter: Mange af dem som deltager i cafeerne er ikke aktive i foreningslivet, men de ønsker at deltage i aktiviteter, som allerede foregår i det lokale foreningsliv. I Ishøj har vi mange aktiviteter og fællesskaber for ældre, men flere af cafe gæsterne oplever, at der ikke

altid er lige nem adgang til disse aktiviteter og fællesskaber. Nogle fællesskaber, kan være svære at komme ind i, hvis man ikke lige kender nogen eller hvis man er immobil på egen hånd og simpelthen ikke kan komme afsted uden andres hjælp. Andre synes det kan være svært at få et overblik over sine muligheder. Når vi skal forebygge og bryde ensomhed blandt vores ældre i Ishøj, er det derfor afgørende at vi sætter fokus på, hvordan vi skaber nemmere adgang til fællesskaberne i Ishøj.

Alle har noget at byde på: Mange af de ældre der kommer i cafeerne har i mange år fået madservice og forskellige former for hjemmehjælp, og er med tiden blevet mere afhængige af andres hjælp. Alligevel ser vi, at mange gerne vil deltage aktivt til cafeerne. Deltagerne kommer tidligere og tidligere, fordi de gerne vil være med til at lave kaffe og dække bord. En af deltagerne står for salget af øl og vand, og en anden står for musikken og andre giver blot en hånd med, hvor der er behov for det. Jo mere alle deltager jo hyggeligere er det. Det er tydeligt, at deltagerne oplever stor glæde ved at bruge de erfaringer og kompetencer, som de har opnået gennem deres lange liv. Det er både til glæde for dem selv og os andre.

Duften og smagen af hjemmelavet mad skaber stor glæde: Mange af dem som kommer i caferne får enten mad leveret, eller laver kun sjældent mad til sig selv. Det at maden bliver lavet på stedet og spreder duft i rummet, har vist sig at have en stor betydning.

Cykling uden alder er mere end gode oplevelser på cykelstierne

Siden maj 2015, hvor Cykling uden alder startede op i Ishøj har 65 passagerer været ude at få vind i håret og gode oplevelser på cykelstierne, og 22 personer har ind til nu meldt sig som frivillige cykelpiloter.

Cykling uden alder spreder ikke bare gode oplevelser på cykelstierne. De styrker relationer på kryds og tværs og vi har allerede mange gode historier om passagerer, der kommer på Bredekærgård, hvor man aldrig været, ældre damer der kommer en tur ud med sin gamle veninde, en herre der tager kammeraten med og et par øl på kirkegården for at lægge blomster, turen rundt om Ishøj sø, hvor man har gået dengang man havde hund osv.

- **En ældre mand bruger cyklen til genoptræning efter en rygskaade.** Efter en ulykke kan han ikke længere cykle på en alm. cykel, men på rickshaw cyklen kan han holde balancen. Manden er også cafedeltager, her bruger han også cyklerne til at fragte de andre ældre frem og tilbage til cafeerne.
- **Cykelturene har gjort en stor forskel for mange, som bor i eget hjem.** Enten er de selv syge og ikke så mobile, eller de har en ægtefælle som er syg. Turene har været et vigtigt afbræk i hverdagen. Cyklerne er et lille socialt fællesskab, hvor der skabes relationer mellem 2 - 3 personer. Dette betyder meget for nogle. De skal ikke møde op et fremmed sted med en masse mennesker. Her kommer vi til deres adresse, og når man først har mødt cykelpiloten og cyklen er det trygt. Man kan snakke på turen, men man kan også bare nyde.
- **Glæden ved at se kendte eller nye steder er meget positivt.** At møde alle dyrene og folk med hunde giver stor glæde. Vi har også haft små hunde med på tur. Vores sponsorer på Ishøj havn, Vallensbæk havn og Brøndby Strand, som giver en kop kaffe, giver stor glæde og det dejligt Pitt stop og udflugtsmål for turen.

- **En svagtseende, dame som har kunnet se og kender hele Ishøj fortæller historier undervejs.** Vi haft meget sjov, da hun kan fortæller, hvor vi skal køre hen. Damen har før kørt tandem med en gruppe, men kan ikke holde deres tempo mere.
- **En ældre herre som sagde efter turen "jeg troede det blev kedeligt, men det blev det ikke",** da piloten havde arbejdet i Post Danmark og det havde jeg også - så det blev slet ikke kedeligt.
- **Gode ture med passagerer og deres hjemmehjælper.** I Tråd Med Verden og alle de søde damer, har været så glade og griner og snakker, når vi har kørt rundt om Ishøj Sø.
- **En ung mand som bor på Kærbo og ikke har jævnaldrende relationer** har været ude og køre 3 gange og for hver gang blevet bedre og bedre til at komme i cyklen. Han nyder disse ture. Hans mor har været med, hvilket har givet et tiltrængt afbræk og en anden måde at være sammen med hendes søn på. Dette har været meget værdifuldt for begge i en dagligdag, der ellers kan være rigtig hård.

Aktivitetsoverblikket skaber nemmere adgang til fællesskabet

Under Ældres Netværk er 7 frivillige gået sammen med 4 ansatte om at udarbejde et samlet et trykt katalog og en hjemmeside, der skaber et samlet overblik over de muligheder og aktiviteter, der findes for ældre i Ishøj.

Overblikket skal gøre det nemmere at matche interesse med konkrete muligheder og være med til at løse udfordringer, der både opleves blandt cafedeltagere, frivillige, hjemmeplejens personale og de forebyggende konsulenter:

- der findes mange aktiviteter for ældre i Ishøj, men du skal først kende foreningen eller organisationen for at finde aktiviteten
- ældre, som ikke er på internettet har svært ved at følge med i, hvad der sker
- ældre med nedsat syn har svært ved at læse lokalavisen, opslagstavler, folder mm. og dermed svært at følge med i, hvad der sker omkring dem
- ældre som mangler socialt netværk i Ishøj kan have svært ved at følge med i, hvad der sker

Med overblikket skaber vi en nemmere adgang til at deltage for alle, og vi gør det let for folk at matche deres interesse med en aktivitet. Samtidig er det nemmere for pårørende, plejepersonale eller andre relevante personer at hjælpe med oplysningerne.

Fællesskabsdag skaber fælles løsninger

70 deltager fra Ishøj; frivillige, foreninger, ansatte, institutioner og pårørende var samlet fredag den 11. september for at finde fælles løsninger på de aktuelle problemer omkring ensomhed.

Fællesskabsdagen blev arrangeret i et samarbejde mellem Ældres Netværk og Vores Ishøj. Dagen resulterede i mange gode forslag og initiativer, som der bliver fulgt op på i løbet af efteråret.

Det styrkede samspil på tværs giver større værdi for de ældre

Den overordnede koordinering i Ældres Netværk har gjort det muligt at skabe et tæt og værdifuldt samspil mellem forskellige lokale kræfter.

Til cafeerne lægger boligselskaber lokaler til, medarbejdere fra hjemmeplejen hjælper og følges med de ældre, der har behov for det. Produktionsskolen står hver uge for serveringen i den ene cafe. Ældre Sagen og andre frivillige sørger for, at der bliver dækket op og skabt en hyggelig stemning. Seniorværkstedet, Lokalhistorisk Forening og lokale musikere har bidraget med hyggelige aktiviteter, som har givet deltagerne nogle gode fælles oplevelser og mulighed for at lære de lokale aktiviteter i Ishøj bedre at kende. I Cykling uden alder er det tætte samspil mellem hjemmeplejen, de frivillige og tovholderne helt afgørende for at få de ældre med ud på cykelstierne. Det samme gode samspil har gjort det muligt at skabe aktivitet overblikket og fællesskabsdagen.

Samlet set er det en fornøjelse at opleve, hvordan forskellige lokale kræfter står sammen på kryds og tværs om at gøre en forskel for de ældre i Ishøj, som af den ene eller anden årsag har det svært. Det er helt tydeligt, at vi kan gøre rigtig meget, når vi sammen i en fælleskoordineret indsats sætter alles ressourcer i spil.

Særlig indsats styrker social dimension i plejen

Gennem en styrkelse af den sociale dimension i plejen har det i 2015 været muligt at hjælpe 13 socialt udsatte og sårbare ældre til et mere værdigt liv.

Gennem den særlige indsats er der blevet bedre mulighed for at tage udgangspunkt i de socialt udsatte og sårbare ældres egne ønsker, behov og vilkår.

Den særlige indsats har været i gang et års tid og omfatter ydelser, der ligger udenfor det eksisterende ydelseskatalog. Indsatsen inddrager allerede eksisterende tilbud eller initiere alternative tilbud/aktiviteter for borgerne. Indledningsvist er der mulighed for at bruge tid på at opbygge en relation til sårbare borgere, og senere i forløbet vil det være muligt at give den hjemmepleje de har brug for, for at få dækket deres basale behov.

Det står klart at styrkelsen af den sociale indsats er en rentabel investering. Det kræver meget tid i starten, men den store gevinst er, at vi med indsatsen generelt får flere borgere, der bliver mere selvhjulpne, får større funktionsniveau og øget livskvalitet. Dette nedsætter behovet for hjemmepleje på sigt.

- Mulighed for at skabe den nødvendige kontakt
- Bedre tid til nærvær og særlige behov
- Bedre mulighed for koordineret indsats og faglig sparring

Nedenfor beskrives de væsentligste erfaringer og resultater med den særlige indsats, der styrker social dimension i hjemmeplejen.

Mulighed for at skabe den nødvendige kontakt

En stor del af indsatsen handler om at opbygge kontakt og tillid. Det sker ved f.eks. ved at skabe og fastholde kontakt og bryde den isolation, som borgeren befinder sig i gennem oplevelsen af nærvær og samvær i sociale aktiviteter.

Målgruppen for den særlige indsats i Ishøj Kommune er som udgangspunkt estimeret til ca. 20 borgere. Primo 2015 var der identificeret 10 borgere, som er vurderet til at have et behov for den særlige indsats. Ultimo september 2015 er antallet af borgere 21, hvoraf der etableres en særlig indsats for 13 af disse. Det har ikke været muligt at få etableret kontakt med de øvrige, så en hjælp kunne iværksættes. Årsagerne hertil er forskellige – lige fra at borgeren har fået det bedre og er hjulpet i andet tilbud eller ikke har ønsket indsatsen.

Indsatsen for de 13 borgere er i første omgang at skabe kontakt og forsøge at fastholde den. Det vil sige, at medarbejderen begynder med at få lov til bare at komme i borgerens hjem og være til stede i en kortere eller længere periode på borgerens præmisser. Herefter er opgaven at få lov til at komme igen og langsomt opbygge en tillid og relation, der gør det muligt at arbejde videre med lige netop den enkelte borgers ønsker, behov og udfordringer. Ofte, men meget langsomt, profiterer borgeren af indsatsen, og der ses tegn på, at borgeren finder en livskvalitet.

Flere borger kan efter noget tid med den særlige indsats benytte andre af kommunens tilbud, hvor borgeren følges af en medarbejder. Ledsageropgaver til f.eks. egen læge og speciallæge eller borgerservices sker også ofte.

Medarbejdere i hjemmeplejen oplever:

- Det er de særligt udsatte borgere vi kan hjælpe, altså dem som vi ikke er vant til at kunne hjælpe, men nu kan vi tilbyde dem noget. Før var der mange vi ikke engang kunne få lov at komme indenfor hos. Derfor kan man sige at vi er blevet bedre til at håndtere borgere med særlige udfordringer, og dem som før har været afvisende overfor at modtage hjælp.
- Vi har fået den fornødne tid til at opbygge relation og tillid. Der var også en som har svært ved at tage sin medicin, og ville heller ikke spise eller i bad. Så kommer man ind på livet af ham, og så bliver det nemmere. Det giver en trygheden, og vi arbejder i starten med en ting, at han skal tage sine piller, og derefter bliver det andet meget nemmere, og nu kan jeg også få ham til at spise og gå i bad.
- Vi kan tage hånd om dem, som er rigtig langt ude. Vi kan sikre, at de kan være i deres egen hverdag, og at de kan fungere på trods af misbrug, psykiske lidelser osv.
- Jeg kommer hos en borger som før har været afvisende over for hjemmeplejen. Nu kommer jeg ind, og jeg kommer med en anden tilgang. Det er det der virker. Nu arbejder vi på at skabe kontakt, og derefter kan vi sætte ind ift. De basale behov.

Visitatorerne oplever:

- Borgeren får mere kvalitet i den hjælp vedkommende for. Det er en særlig tilgang, og den som kommer hos borgeren er udvalgt lige til den borger. Man kan sige, at vi screener borgeren, og derefter drøfter, hvem der kan hjælpe bedst.
- Det er også nogle særligt udvalgte, der kommer ud fra de kompetencer, som der er brug for. De fleste borgere har meget brug for tid til relationsopbygning, måske fordi de har mistet tilliden til systemet, og den tillid skal så opbygges igen før man overhovedet kan komme indenfor og arbejde videre.

Bedre tid til nærvær og særlige behov

Et karakteristika ved indsatsen er, at den sker på borgerens præmisser, og at det ikke er borgerens diagnose, men borgerens livssituation, der er afgørende for visitationen af den særlige indsats. Denne gruppe er særligt kendetegnet ved komplekse problemstillinger i kombination af fysisk, psykisk og sociale funktionsevnedesættelser, som ofte ses også psykisk sygdom, demens og/eller misbrugsproblematikker. Borgeren mødes tit i social isolation, ensomhed og med manglende netværk, og ude i stand til at tage imod eksisterende tilbud.

Medarbejdere i hjemmeplejen oplever:

- Det som vi gør, det har stor betydning for borgeren. De får en tryk hverdag uden bekymringer, og de ændrer adfærd. Det giver de pårørende udtryk for, som nu har lyst til at komme hos borgeren igen, fordi der ro på. Så øges livskvaliteten - og det kan give borgeren sit netværk tilbage.

- Det var svært med tiden før, for der var ikke tid. Nu er der tid og en decideret ydelse på. Det giver os mulighed for at følge op, når det er den samme der kommer. Den gode relation, som har kæmpe betydning. Det er med til at øge borgerens livskvalitet.
- Før i tiden var der ikke tid – kun da vi kom for at hjælpe hendes mand, som nu er død. Derefter kom der ingen, men hun havde brug for at få snakket og få social kontakt. Nu kan hun bedre klare sig i dagligdagen. Det er guld værd at der er tid og mulighed for, at en fast kontaktperson kommer der.

Visitatorerne oplever:

- Nogle vil helst have at der ikke kommer så mange, og så laver man et team af medarbejdere med det in mente. Således kan de også sparre med hinanden løbende.
- Det er ofte borgere, hvor det hele er meget komplekst, og det kan være svært at afgøre hvad der skal gøres og hvilken særlig hjælp de har brug for. Når vi så har fundet ud af hvad der skal ske, så er der tid og ressourcer til at sætte ind i en langsigtet løsning og finde ud af hvem, der gør hvad.

Bedre mulighed for koordineret indsats og faglig sparring

Der er etableret en tværfaglig specialgruppe bestående af sygeplejersker og social- og sundhedsfaglige medarbejdere, demenskoordinatorer, forebyggende konsulenter og visitationen. Gruppen har base i hjemmeplejen. Den tværfaglige indsats betyder, at borgeren kan få en helhedsindsats med en eller meget få kontaktpersoner. Specialgruppen mødes 1 gang om måneden til en tværfaglig konference med det formål at dele viden, målrette og koordinere indsatsen til de enkelte borgere samt skabe tidlig kontakt til relevante samarbejdspartnere f.eks. sagsbehandlere, hjemmevejledere eller distriktspsykiatrien. Da specialgruppens målgruppe er samfundets mest udsatte og sårbare mennesker må medarbejderne kunne rummer disse mennesker. Det kræver kollegial støtte, faglig sparring og kompetenceudvikling både intern og eksternt, ligesom samarbejdet i gruppen skal fungere i gensidig tillid til hinanden.

Den særlige indsats leveres af medarbejdere med et højt fagligt niveau, der har særlige personlige kompetencer og indsigt i målgruppens kompleksitet. Kombination af sygeplejen og den social- og sundhedsfaglig hjælp betyder, at både den sundhedsfaglige og den socialfaglige indsats kan gå hånd i hånd. Tilstedeværelsen og udviklingen af medarbejdernes kompetencer til at arbejde netop i dette felt har været afgørende.

Medarbejdere i hjemmeplejen oplever:

- Den tværgående sparring giver os viden om borgerne, som vi ikke har i forvejen. Det har stor betydning for borgeren, at vi har en bedre forståelse for den komplekse situation de er i. Det giver en ro for borgeren, for de skal ikke forklare så meget.
- Den tværgående indsats gør, at vi nu kender vi hinanden. Det betyder, at vi også har nemmere ved at trække på hinanden i andre sammenhænge. Man kan sige, at vi nu mere er en enhed.
- Vi tager en borger op på mødet, hvis der er problemer, som er meget kompleks. Her drøfter vi borgerens behov og får derudfra lavet en ydelse, som vi så kan arbejde ud fra. Det er primært borgere med psykiske problemer eller misbrugere og demente – det er de meget komplekse sager.
- Vi får lavet handleplaner og målsætninger i fællesskab, og på den måde får vi fundet ud af hvad den fremadrettede indsats skal være for den enkelte borger. Så tager vi dem op igen løbende og ser på hvor langt vi er nået. Det giver os mulighed for at videregive de informationer vi har om borgerne og giver os et grundlag for at håndtere de borgere vi har.

Visitator oplever:

- Vi får mulighed for at lave en ensrettet indsats, som vi i fællesskab er blevet enige om. Vi mødes og drøfter borgerens problematikker samlet. Derudover forbedres vores samarbejde fordi vi får skabt en relation til hinanden, og det er helt klart til gavn for borgeren.
- Alle kan vælge at tage en borger op på et møde. Her vender vi så situationen og fortæller hvorfor vi har valgt at tage netop denne borger op. Det kan være borgere, som har det ekstra svært, hvor der er brug for mere tid, en særlig tilgang og relationsopbygning over tid.

Eksempler på den særlige indsats

64 årig mand får hjælp til at tage vare på sig selv efter hustrus død

64 årig mand, som efter sin hustrus død og en periode med arbejdsløshed, får en depression og ryger ned i "et sort hul". På grund af svær overvægt er borgerens fysiske formåen svært nedsat, hvilket betyder, at han ikke kan tage vare på sig selv og sit hjem. Langsomt bliver borgeren mere og mere initiativløs og isoleret. Både bolig og økonomi ligger i ruiner. I samarbejde med medarbejder og hjemmevejleder får borger mere og mere struktur på hverdagen og vender langsomt tilbage til livet. Borgeren får det fysisk bedre, da han profiterer af sygeplejen, den personlige hjælp, ligesom hverdagstræning i hjemmet og træning på Kærbo kommer ham til gode.

Psykisk bliver han også bedre, da han starter i caféen under Ældres Netværk og får andre relationer der. På et tidspunkt flytter han bolig med hjælp fra den særlige indsats. Han har fortsat svært ved at klar hverdagens gøremål, men motiveres og fastholdes i selv at tage initiativ. Han udtrykker glæde ved, at hjemmet igen er pænt, men er bange for at falde ned i "det sorte hul" igen. Den særlige indsats er herefter at støtte og fastholde den positive udvikling.

73 årig kvinde med psykiske udfordringer

Et andet eksempel er en 73 årig kvinde med lettere nedsat fysisk funktionsniveau, som i mange år har været plaget af epilepsilignende anfald og "onde ånder". Efter sin mands død er hendes psykiske tilstand eskaleret. Hun er angst for at være alene og har svært ved at klare de daglige fornødenheder selv. Hun tror på, at pendulering og særlige sten kan hjælpe hende, når hun har brug for hjælp. Hun er ekstrem kontaktsøgende - har tidligere haft hjemmevejledere tilknyttet, men da hun ikke profiterer af hjælpen, er denne afsluttet. Desuden oplever hun, at systemet ikke ønsker at lytte til hendes ønsker og behov. Opgaven hos denne borger er at være sammen med hende på hendes præmisser, og samtidig fastholde hende i realiteterne i denne verden. Ydermere skal medarbejderne støtte borgeren i at udføre praktiske gøremål i hjemmet og i at skabe holdbare kontakter til andre mennesker i hendes nærhed. Indsatsen har en vigtig forebyggende effekt.

Kontakt til hjemløse

Et tredje eksempel er det opsøgende arbejde. Dette har betydet, at der er skabt kontakt til to hjemløse borgere i Ishøj. Begge har ikke haft kontakt til andre mennesker gennem længere tid. De går rundt i byen om dagen og sover på de offentlige toiletter om natten. Medarbejderen har bl.a. sørget for varme tæpper og lidt mad. Anden indsats er ikke muligt på nuværende tidspunkt.

Medarbejdere fra hjemmeplejen oplever:

- Der var en dement borger der havde det svært, og som kunne have godt af at komme i daghjemmet på Torsbo. Så havde vi mulighed for, at der er nogle der kommer forud for besøget på Torsbo, og nogle der kommer og hjælper, når vi skal afsted. Borgeren var meget ensom og ked af det, og havde været ved at finde ud af det, og svært ved at være med andre. Når vi så kunne hjælpe hende på vej og forberede hende, så gik det stille og roligt, og nu kommer hun der og er glad for det. Her var det samarbejdet mellem visitator, demenskoordinator og assistent, som fik hende på daghjem.

Vi gør lokalpolitiske mål til virkelighed

Alle tre initiativer under løft af ældreområdet tager udgangspunkt de politikerne på området og opfylder lokalpolitiske mål i følgende politikker:

- Seniorpolitikken
- Sundhedspolitikken
- Frivilligpolitikken
- Medborgerpolitikken

Eksempelvis opfylder Hverdagstræning de politiske målsætninger, på tværs af seniorpolitikken og sundhedspolitikken, på følgende måde:

Seniorpolitikken:

- **Længst muligt i eget liv.** Hverdagstræningen er med til at sikre, at ældre borgere i Ishøj kan klare sig selv længere i deres hjem og dermed bevare et værdigt liv på egne betingelser.
- Hverdagstræningen er med til at opfylde målet om **kontinuerlig og motiverende dialog med borger og pårørende.**
- Hverdagstræningen har **fokus på egenomsorg**
- Hverdagstræningen understøtter **en koordineret og sammenhængende indsats.**
- Hverdagstræningen er med til at fremme **den enkelte borgers indflydelse**

Sundhedspolitikken:

- Hjemmetræningen foregår **der, hvor personen i forvejen færdes og lever**
- Hjemmetræningen er at **tilbud der skabes i samarbejde med personens behov og ønsker.**
- Hjemmetræningen **opleves meningsfuld af den enkelte** fordi den tager udgangspunkt i eksisterende aktiviteter.
- De personer som modtager hjemmetræning **fastholdes bedre gennem løbende opfølgning og udvikling** på grund af det tætte samarbejde med hjemmeplejen.
- Gennem hjemmetræningen leverer vi et fleksibelt tilbud der kan bruges forskelligt og tilpasses den enkeltes behov.
- Det tætte tværgående samarbejde gør at vi **skaber gode og sammenhængende tilbud der er koordineret på tværs** af borger, hjemmepleje og terapeuter.